

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-176

1 EKİM ULUSLARARASI YAŞLILAR GÜNÜ

Yaşlanma canlılar açısından kaçınılmaz bir süreçtir. İlerleyen yaşla birlikte organizmada meydana gelen olağan ya da beklenmedik sağlık sorunları, sosyoekonomik sorunlar, barınma ve yaşlılığa uyum sorunları kişilerin yaşam kalitesine önemli ölçüde olumsuz etki yapmaktadır.¹

Dünyada yaşlı nüfus giderek artmaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri için hedef tarih olan 2015-2030 yılları arasında dünya genelinde yaşlıların sayısının %56 artarak 901 milyondan 1,4 milyara çıkacağı; 2030 itibarıyla, 60 yaş ve üzerindeki insanların sayısının 15-24 yaş arasındaki gençlerin sayısını aşacağı düşünülmektedir.²

Ülkemizde de yaşlı nüfus (65 ve daha yukarı yaş) 2012 yılında 5 milyon 682 bin 3 kişi iken; son beş yılda %17,1 artarak 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişi olmuştur. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payı ise 2012 yılında %7,5 olmuş ve bu değer 2016 yılında %8,3'e yükselmiştir.³

Uluslararası toplum, 1982'de Yaşlanma ile İlgili Dünya Meclisi'nde kabul edilen Uluslararası Viyana Yaşlanma Eylem Planı'nda yaşlı insanların durumunu vurgulamaya başlamıştır.⁴

Yaşlı insanların topluma yaptıkları önemli katkıları vurgulama ve bugünün dünyasında yaşlanmanın sorunlarını ve zorluklarını fark etmeye yönelik bir fırsat oluşturmak amacıyla 14 Aralık 1990'da Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu tarafından her yıl **1 Ekim** günü **Uluslararası Yaşlılar Günü** olarak kabul edilmiştir.⁵

Geçtiğimiz yıllarda, 'Tüm Yaşları Kapsayan ve Sürdürülebilir Kentsel Çevre', 'Yaşlı Ayrımcılığına Karşı Tavır Almak' gibi temalar belirlenerek yaşlıların karşı karşıya kaldığı zorluklar ele alınıp, çözümü için katkı sağlanmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından 1 Ekim Uluslararası Yaşlılar Günü için 2017 yılında ana tema **"Geleceğe adım atmak: Yeteneklere dokunmak, toplumda yaşlıların rollerini ve katkılarını almak"** olmuştur.⁶ Bu temayla sosyal, kültürel, ekonomik, sivil ve politik birçok alanda yaşlıların etkili biçimde yer almasının sağlanması ve güçlendirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.⁷ Tema kapsamında yapılacak çalışmaların yaşlılık konusunda Madrid Uluslararası Eylem Planının 2030 yılı gündeminin uygulanması beklenmektedir. Geleceğe adım atarken hiç kimsenin geride kalmamasının sağlanması bir gerekliliktir.²

Bu hedefle uyumlu olarak BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmanın her birey için sağlanmasının temel zemini her yaşta her bireyin sağlık güvencesinin sağlanması olmalıdır. Yaşlılar açısından daha iyi sağlık hedefi içi bu konuya önem vermeyi ve gerekli yatırımları yapmayı gerektirir. Dünya Sağlık Örgütü, 2017 yılında bu hedefi amaçlamıştır. Bugünün sağlık sistemi ve sosyal bakım

¹ Güler Ç, Akın L. Halk Sağlığı Temel Bilgiler Cilt 3, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2012.

² [İnternet] <https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-homepage/unidop2017.html> Erişim:29.09.2017.

³ [İnternet] <http://www.resmiiistatistik.gov.tr/?q=tr/content/istatistiklerle-ya%C5%9Fl%C4%B1lar-2016-yay%C4%B1mland%C4%B1> Erişim:29.09.2017.

⁴ [İnternet] <http://www.un.org/en/events/olderpersonsday/background.shtml> Erişim:29.09.2017.

⁵ [İnternet] http://www.who.int/ageing/events/idop_rationale/en/ Erişim:29.09.2017.

⁶ [İnternet] <http://www.who.int/ageing/events/international-day-older-persons/2017/en/> Erişim:29.09.2017.

⁷ [İnternet] https://www.un.org/development/desa/ageing/wp-content/uploads/sites/24/2017/05/Mission-Statement_UNIDOP2017.pdf Erişim:29.09.2017.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-176

hizmetleri, yaşlı insanların ihtiyaçlarını karşılamaktan ziyade ani gelişen/akut koşulları yönetmek için kurgulanmıştır. Oysa, bireyler yaşlandıkça, daha fazla süregelen (kronik) hastalığa sahip olma ihtimalinin artması; sağlık ihtiyaçlarını artırırken yaşlıların topluma sunduğu katkıyı da sınırlamaktadır.⁶

Birleşmiş Milletlerin bu doğrultudaki hedefleri şunlardır;

- ✓ Yaşlıların sağlık, düzenli gelir, yasal korunma ve finansal hizmetlere erişimini etkileyen koşulların iyileştirmek,
- ✓ Yaşlıların topluma katkı ve katılımlarını kolaylaştırmak için yollar/araçlar geliştirilmek,
- ✓ Eğitim, bilgi ve teknolojiye kolay erişimi sağlamak,
- ✓ Yaşlılara yönelik her türlü ayrımcılığı önlemek⁷

Sonuç olarak; bu yıl 27.si kutlanan Uluslararası Yaşlılar Gününde her yıl olduğu gibi hiçbir yaşlının herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadan sağlıklı bir gelecek için her türlü katkı ve katılımlarının sağlanması salık verilmektedir. Bu anlamlı temanın gerçeklik kazanması için sistem temelli düzenlemelerin yapılması ve bilimsel temelli üretilmiş doğru uygun ve güncel yaklaşımların benimsenmesi gerekmektedir.